

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v škofjsk.
poslopju (Bischofhof).
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Kmet in knez.

„Boštijan goljufan“ je pogosto kmet pri volitvah. Skušnje nas učijo, kako radi se mestni ljudje in tržani t. j. sedaj liberalci vtikajo v volitve na kmetih. Niso zadovoljni, da jim volilni red črez mero veliko poslancev prisvaja; tudi na deželi hočejo voljene imeti same privržence svoje liberalne stranke. Včasih dobro vidijo, da z kakim mestnim gospodom ne proderejo. Zviti lisjaki si pa tu pomagajo in si med kmeti samimi poiščejo kakega liberalnega Jurija motovilo ter ga kot zastopnika liberalne stranke kmetskim volilcem vsiljujejo. Tako so lani v Mariboru skušali prodreti z znanim „paverskim kmetom“, ali ni se jim posrečilo. Drugače se pa je zgodilo letos 20. jan. pri volitvi za državni zbor v Bruck-u in Leoben-u. Tukaj so liberalci zmagali z nekim kmetom po imenu Posch. Konservativni kandidat knez Alojz Lichtenstein je propal, kmet je premagal kneza. Do sedaj sta v državnem zboru sedela samo 2 liberalna kmeta — koroški Petritsch in pa „pemski“ Küppel — štajerski Posch bo trojico izpolnil. Volitev pa bo težko kaj koristila kmetskim volilcem!

Knez Alojz Lichtenstein je veren kristijan, pogumen domoljub, prijatelj in zagovornik kmetskega stanu. On je namreč tudi tisti mož, ki je prvi knjigo izdal, v katerej razlaga potrebo kmetskih zbornic, kder bi kmetski ljudje sami dobili priložnost svetu povedati, kaj jim je na škodo, kaj na korist in česa jim je potreba. Ker je blagi knez nevarno zbolel, ni mogel sam volilnih shodov sklicati — kar je menda največ zakrivilo, da ni bil izvoljen — in zato se je pismeno obrnil do volilnih mož. V zanimivem pismu daje knez 6 reči kmetom v prevdarek; 1. Kdo psuje veliko let že v novinah in knjigah sv. katoliško Cerkvo, kdo kuje povsod postave zoper njene pravice in svobodo, kdo je ljudske šole prenamredil tako, da je krščanska izreja otrok močno težavna? Odgovor: liberalci! Kdo pa zagovarja sv. Cerkvo, kdo zahteva pametno prenamredbo sedanjih šolskih zadev? Odgovor: konservativni možje, udje katoliške,

pravne stranke; 2. Kdo draži avstrijske narode ter seje prepir in nemir? Odgovor: liberalci. Kdo se pa bori neprestano za pravice dežel, za djansko enakopravnost narodov, kdo skuša spraviti in pomiriti narode živeče pod žezlom svetlega cesarja avstrijskega? Odgovor: konservativna, katoliška stranka. 3. Kdo je izdelal volilne rede za deželni in državni zbor tako, da postavimo pri enakih davkih imajo mestjani in tržani 7 krat več poslancev, kakor kmetje? Odgovor: liberalci. Kdo pa se poteguje za jasno pravico kmeta in zahteva za kmetske ljudi toliko poslancev, kolikor jim gre po njihovem številu in dači? Odgovor: konservativci katoliške, pravne stranke. 4. Kdo je oderuštvo odprl prosto pot in zakrivil, da ta grda hudobija brez srama, brez kazni razsaja po Avstriji in zlasti kmeta izsesava, odira in pokončavlja? Odgovor: liberalci. Kdo pa kmeta vedno svaruje pred sleparstvom, kdo tirja postave in kazni zoper oderuhe in sleparje, kdo zahteva pravičniso razdelitev in polajšanje dač pri posestnikih zemljišč? Odgovor: katoliška pravna stranka. 5. Kdo je kriv, da mladi ljudje, zdravi blapei, dekle in delavei v mesta silijo, potem pa če dela zmanjka, če zbolijo, ali se postarajo, zopet domov v svoje rojstne srenje prihajajo, da jih te potem morajo rediti ali za njimi plačevati? Odgovor: liberalci. Kdo se pa upira tej krivici, kdo zagovarja uboge srenje in zahteva, da se jim kaj takega ne nalaga več? Odgovor: konservativna, katoliška stranka. 6. Kdo je naposled izmislil „svobodno kupčijo“, znižal colnino na tuje blago ter tako domačemu blagu: zrnju, vinu, železu itd. ceno pokvaril, kupčijo ustavil, obrt in fabrike poškodoval, kmetijstvo hudo ranil? Odgovor: liberalci! Kdo pa tirja večjo colnino kot brambo zoper tuje blago in zoper osiromašenje Avstrije? Odgovor: konservativci katoliške, pravne stranke!

Tako je knez Alojz Lichtenstein pisal kmetskim volilcem in pokazal, kako izvrstnega zagovornika kmetskega stanu bi bili našli, ako bi bili njega izvolili za poslanca. Kmetje tega niso storili; zavrgli so konservativnega kneza in izvolili

liberalnega kmeta! Mislimo, da ni težko nganiti, kde je tukaj: „Boštijan goljufan“.

Cerkvene zadeve.

Starosta aktivnih kaplanov v lavantinski škofiji č. g. Andraš Ferlan je pri sv. Lovrenču na dravskem polju umrl 71 let star. Kaplanoval je 45 let. Ta gospod je tudi prvi, katerega je Bog izmed naših duhovnikov letos iz sveta pozval. Naj počiva v miru!

Profesor bogoslovja na graškem vseučilišču č. g. doktor Mihael Frubmann je umrl 65 let star; učil je bogoslovske vednosti stare zaveze in orijentalne jezike celih 30 let in šteje tudi v naši škofiji še nekoliko gospodov, ki so bili njegovi učenci.

Društvo sv. Cecilije za povzdigo pravega cerkvenega petja snuje se v Celovcu za koroško škofijo. Vlada je pravila že potrdila, društvo bo podružnica velikega društva sv. Cecilije, koje je lani v Gradcu obhajalo toliko sijajno svoj VI. občni zbor in djanski pokazalo strmečim poslušavcem krasoto, moč in veličastvo pravega cerkvenega, katoliškega petja.

Novo zakonsko postavo izdeluje liberalna večina državnih poslancev na Dunaju. Postava sklenjena in potrjena bo imela 2 paragrafa. Prvi bo dovolil katoliškim duhovnikom, potem menihom in nunam, če odpadnejo od vere in obljub, da smejo ženiti se in možiti tako, da bo taka zveza pred svetno postavo veljala kot pravi zakon. To je premiji na odpad in prelom najsvetejših obljub podobno kakor jajce jajcetu. Drugi paragraf dopušča možitev in žentitev med kristijani in judi, mohamedani pagani itd. kar je do sedaj v Avstriji bilo prepovedano. Ker je pri teh ljudeh zakon razvezljiv, je razvidno, da naši liberalci merijo na razrušenje katoliškega, nerazvezljivega zakona ter se tako čedalje bolj bližajo od njih toliko zaželenemu — civilnemu zakonu. Kolika nesreča je to za celo ljudstvo, nam zamorejo povedati Francozi, kder še vedno od puntarskih liberalcev in nevernikov l. 1790. izmišljeni civilni zakon velja. Samo leta 1874. se je dalo 4330 zakonskih dvojic ali parov razpisati. Koliko ubogih otrok je tako zgubilo očeta ali mater! Bog nas varuj takih postav v podporo lehkomišljenosti in grde pohotljivosti ali grabljivosti po tujih denarjih in premoženju!

Gospodarske stvari.

Gospodarstvene razmere po goratih krajih.

M. Kdorkoli je imel že priložnost si gospodarstvene razmere po goratih krajih nekoliko po bližje pogledati, ta se je gotovo prepričal, da so naši gorjanci od umnega gospodarjenja in od napredovalnega kmetovanja še daleč proč. Nahajajo se tukaj pogostoma take pomanjkljivosti, da se o

hasnovitem donesku posameznih posestev komaj govoriti more. Nasledek takega gospodarjenja je ta, da je gorjanski kmet dostikrat primoran, da le najpotrebniše denarstvene luknje za prvo silo zadela, lotiti se temeljne glavnice, t. j. glavnice, ki ga ima z svojimi obresti rediti in ktere bi se ne smel nikdar dotakniti. Naš gorjanec hodi dan na dan v les in tam seka in klesti, žaga in cepi brez ozira na novi zarod in rast brez usmiljenja, da le nacepi voziček drv in potem hajd v bližnje mesto ž njimi ali h kakemu prekupcu, da si potegne kaki goldinarček. Ko pa je zadnja preklja posekana in se mu tudi ta studenček dohodkov posuši, potem pa je revež primoran ali kos posestva prodati ali pa dolgove delati. Oboje pa pelje slednjič gotovo na boben. Dokaz temu je, da imajo le malokteri manjši posestniki še za podiranje zrelega lesa, da se leto na leto tolikim lastnikom posestva eksekutivno poprodajo in da so ostali večidel nad ušesa zadolženi, da li še komaj dibajo. Hočemo tedaj tukaj na kratko na najpoglavitnejše pomanjkljivosti takega gospodarjenja pokazati in med drugim gospodarjenje brez vsega preudarka posebno v ozir vzeti.

Navadna je pri mnogih naših pogorskih posestnikih tako imenovana črna ali čista praba, vkljub večidel malemu posestvu. Po takem načinu obdelovanja gre od vsega njivstva vsako leto tretji del za pridelek v zgubo.

Krma se jemlje večidel le od travnikov, ki jih posestnik ravno ima. In še ti so večidel slabo gleštani. Po tem takim našemu gorjancu dostikrat za potrebno krmo za živino trda hodi. V takih razmerah si more le malo živine rediti in še te ne do sitega krmiti tako, da se o posebnem dobičku od živinoreje še govoriti ne da. Ker je malo živine, se razume, da se tudi le pičlo in slabega gnoja pridela. Polje gre v rodovitnosti le bolj rakovo pot in se ve da tudi poljski pridelki.

Poglejmo si spašnike! Oni so skoz in skoz taki, kakoršni sami od sebe biti morejo. O zboljšavni roki umnega gospodarja ne najdeš ne duha ne sluha. Slednjič kar se živinoreje tiče, je ta večidel tako brez vsega prevdarka, da se na dobiček iz nje le misliti ne da. In marsikteri gorjanček, ko bi ga človek poprašal, zakaj da prav za prav živino redi in kateri dobiček da mu daje, bi bil v veliki zadregi in bi ne vedel kaj pravega odgovoriti. Morda bi odgovoril: „ker mi je gnoja treba“.

Gorjansko kmetijstvo bode le takrat dobiček neslo, ako živina v pravi razmeri k polju in travniku stoji in ako je ravno ona glavni studenec dohodkov pogorskega posestniku. Da se toraj to doseže, bode tedaj morda najbolj kazalo takole ravnati: 1. Ker imajo gorski posestniki večidel malo njiv in ker se sadežni kolobar ne da v poljedelstvo z pridom vpe-ljati, tedaj se mora polje tako obdelovati, da